

TRYGDERETTEN

Denne ankesaken ble avgjort den 20. september 2013 i Trygderettens lokaler i Oslo.

Rettens sammensetning:

1. Åsa Astrup Bustad, rettsfullmektig, rettens administrator
2. Liv Dalen, attføringskyndig rettsmedlem
3. Bjørn Arvid Lervik, juridisk kyndig rettsmedlem

Ankenr: 13/01069

Ankende part: Ap, X

Prosessfullmektig: Advokat Birgitte Tvedt, Oslo

Ankemotpart: NAV Klageinstans

Saken gjelder: Anke over vedtak om avslag på dekning av utgifter til opphold på folkehøyskole. Folketrygdloven §§ 10-6 og 10-7, med tilhørende forskrift.

K J E N N E L S E:

Ap er født i 1993.

Hun satte den 16. mai 2012 fram krav om dekning av utgifter til opphold på folkehøyskole. NAV Forvaltning Oslo tilsto dekning av utgifter med kr 190 548 i vedtak av 29. juni 2012. Ap påklaget vedtaket for så vidt gjaldt stønadssummen. Etter klage ble vedtaket stadfestet av NAV Klageinstans i vedtak av 31. januar 2013. Ap, ved prosessfullmektig, har anket dette vedtaket inn for Trygderetten ved erklæring av 11. mars 2013.

NAV Klageinstans har vurdert det påankede vedtaket på nytt i samsvar med trygderettsloven § 13, men har ikke funnet grunn til å endre vedtaket. NAV Klageinstans har forberedt saken for behandling i Trygderetten og har utarbeidet et oversendelsesbrev med en fremstilling av saksforholdet og partenes anførsler. Oversendelsesbrevet er datert 10. april 2013.

Ap ved prosessfullmektig har fått tilsendt kopi av oversendelsesbrevet med frist for å uttale seg, og kom med merknader i brev av 30. april 2013.

Ankesaken ble sendt til Trygderetten 8. mai 2013.

Trygderetten har senere mottatt omkostningsoppgave.

NÆRMERE OM SAKENS BAKGRUNN

Når det gjelder sakens opplysninger, framgår følgende av oversendelsesbrevet:

"Den ankende part har diagnosen Downs syndrom. Hennes utvikling har det siste året stagnert og det har vanskeliggjort forberedelser til en mer selvstendig tilværelse. Hun er ferdig med videregående skole, og har derfor begynt ved Y folkehøyskole på deres botrenings - linje. Denne linjen er tilrettelagt for elever med spesielle behov. Et opphold her vil både være hensiktsmessig og nødvendig for hennes videre utvikling mot en mer selvstendig tilværelse, for å bedre funksjonsevnen og muligheter for å greie seg i dagliglivet. På denne bakgrunn har den ankende part søkt NAV om å få dekket deler av utgiftene til oppholdet. Det er i saken opplyst at hun mottar full uførepensjon som kompensasjon for manglende inntektsevne.

Det foreligger i saken legeerklæring datert 7. mai 2012 fra lege B, jf. eldok. 1.

De totale samlede oppholds og opplæringsutgiftene er på 288 513 kroner. I vedtak datert 29. juni 2012 ble det fattet vedtak om at folketrygden, etter en behovsprøving, skulle dekke kr. 190 548,- av utgiftene til oppholdet. Jf. eldok. 2. Den ankende part måtte selv betale en egenandel på kr. 97 965,-

I klage på vedtaket datert 11. juli 2012 påklages vedtaket når det gjelder beregningen av hvor mye av utgiftene folketrygden skal dekke. Det vises i utfyllende begrunnelse for klagen til en annen sak hvor folketrygden dekket kr.229 513,- av utgiftene. Videre vises det til kjennelse fra trygderetten 01/00730."

Ap

PARTENES ANFØRSLER

Den ankende part, Ap, har opprettholdt kravet om å få dekket kr 229 513 av utgiftene til folkehøyskolen. Hennes anførsler er gjengitt slik i oversendelsesbrevet:

"Det foreligger ankeerklæring datert 11.mars 2013 fra prosessfullmektig, jf. eldok. 15. Det fremgår her at de fortsatt bestrider beregningen av hvor mye folketrygden skal dekke av utgiftene, og at NAV sin beregning ikke er i henhold til regelverket. Det anføres at den ankende part kun skal dekke de ordinære oppholdsutgiftene på kr.59 000,- og ikke noe utover dette. Det er etter den ankende parts vurdering ikke riktig at den ankende part etter en behovsprøving skal dekke mer enn dette. Videre anføres det at regelverket er uoversiktlig og lite tilgjengelig. Videre anføres det at praksis i tilsvarende saker har vært en helt annen, og at hun ikke vil få dekket alle sine utgifter ved å sitte igjen med kr. 2 053 pr måned av pensjonen."

I brev av 30. april 2013 kom prosessfullmektig med merknader til oversendelsesbrevet. Merknadene er gjengitt slik i oversendelsen til Trygderetten:

"Den ankende part anfører at det ikke er riktig at rundskrivet er endret. Det er riktig at praksis er den samme, men fremgangsmåten ved behovsprøvingen fremgikk ikke tidligere direkte av rundskrivet. Fremgangsmåten fremgikk av det gamle rundskrivet til § 5-8, som var vanskelig tilgjengelig. Denne behovsprøvingen ble derfor tatt inn i rundskrivet, og rundskrivet ble endret i august 2011."

Ankemotparten, NAV Klageinstans, har i oversendelsesbrevet lagt ned påstand om at det påankede vedtak stadfestes og har anført:

"NAV Klageinstans legger til grunn at den ankende part har diagnosen Downs syndrom. Hun er nå ferdig med videregående skole, og har fått plass ved Y folkehøyskole på deres botreningslinje. Denne linjen er tilrettelagt for elever med spesielle behov. Et opphold her vil både være hensiktsmessig og nødvendig for hennes videre utvikling mot en mer selvstendig tilværelse, for å bedre funksjonsevnen og muligheter for å greie seg i dagliglivet. På denne bakgrunn har den ankende part søkt NAV om å få dekket deler av utgiftene til oppholdet. Det er i saken opplyst at hun mottar full uførepensjon som kompensasjon for manglende inntektsevne.

Ordlyden i lov og forskrift tilsier at det kan ytes tilskott til opplæringstiltak, herunder til folkehøyskole, jf. folketrygdlovens § 10-7, 3. ledd. Det fremkommer videre av forskriftens ordlyd at tilskuddet kan gis til dekning av nødvendige ekstrautgifter som følger av selve oppholdet og i forbindelse med opplæringen. Ordinære bo og oppholdsutgifter kan aldri dekkes av folketrygden. Dette innebærer at den ankende part som elev minst skal betale de ordinære bo og oppholdsutgiftene. NAV Forvaltning har lagt til grunn at de ordinære bo og oppholdsutgiftene er på 108 300 kroner.

At det kan gis tilskott til å dekke utgifter utover de ordinære bo og oppholdsutgiftene tilsier at utmålingen skal prøves opp mot egen inntekt for livsopphold. Dette fremkommer også av Arbeids og velferdsdirektoratets retningslinjer samt lang og

Ap

fast forvaltningspraksis. Dette innebærer at den ankende part, avhengig av inntekt, kan måtte betale en høyere egenandel enn det de ordinære bo og oppholdsutgiftene skulle tilsi.

Ved beregning av den ankende parts tilskudd legger NAV Klageinstans til grunn at de totale samlede oppholds og opplæringsutgiftene er på 288 513 kroner.

Da den ankende part mottar 100% uførepensjon må hun anses som selvforsørget. Den ankende part har dermed inntekt og egenfinansieringen må behøvsprøves.

Den ankende parts månedlige netto pensjon er på 12 938,- kroner.

Av denne inntekten skal hun sitte igjen med 30% av 1/12 grunnbeløp i måneden til eget privat forbruk (lommepenger), kr.2 053,- pr måned. Grunnbeløpet er fra 1. mai 2012 82 122 kroner.

(30% x 82.122/12) 2 053,- kroner

Netto inntekt med fratrukk for lommepenger utgjør da pr måned en forventet egenfinansiering - basert på økonomisk evne:

Månedlig egenfinansiering 10 885,- kroner.

Skoleåret gjelder fra 01. september til og med 31. mai 2013. Dette er til sammen 9 måneder. Samlet forventet egenbetaling for hele skoleåret er dermed:

(10 885,- x 9) 97965,- kroner

Etter å ha innhentet ytterligere opplysninger fra folkehøyskolen, har klageinstansen vurdert de ordinære bo og oppholdsutgiftene nærmere. Vi har da kommet til at riktig beløp for ordinære bo og oppholdsutgifter er kr.81800,- Utgifter til ledsager på Italiatur og bøker/andre utgifter til pedagogiske tiltak må holdes utenfor.
(10500+16000)

Det fremgår av NAV Forvaltning sitt vedtak at folkehøyskolen har fått dekket kr. 190 548, for oppholdet, og at egenbetalingen utgjør kr.97965,-

Den ankende part anfører at bo og oppholdsutgiftene som skal trekkes fra, bare er utgifter til opphold og rom som er beregnet til kr.59 000,- av folkehøyskolen. Det anføres videre at dette er gjort i andre vedtak ved NAV Forvaltning Oslo.

NAV Klageinstans vurderer det slik at etter gjeldende regler omfattes også utgifter til turer i studieåret og andre avgifter på skolen, av begrepet ordinære bo og oppholdsutgifter. Dette følger av gjeldende lovforståelse og lang forvaltningspraksis ved de fleste enheter.

Den ankende part anfører at det ved andre avgjørelser i slike saker ved NAV Forvaltning Oslo, ikke er trukket fra slike utgifter. Til dette er å bemerke at omfanget av de ordinære bo og oppholdsutgiftene ikke har noen avgjørende betydning i denne saken, da den ankende part på grunn av at hun mottar

Ap

uførepensjon (behovsprøvingen), uansett må betale kr.97965,- i egenandel. Vi viser i den forbindelse til beregningen ovenfor. Videre kan de beløp som skal dekkes av folketrygden variere på bakgrunn av hvilke tiltak som er nødvendig med bakgrunn i den enkeltes behov. Selv om NAV Forvaltning i tidligere vedtak skulle ha beregnet feil det beløpet som skal dekkes av folketrygden, så kan man likevel ikke fortsette med dette, når det er i strid med gjeldende lovforståelse og retningslinjer.

Den ankende part anfører videre kjennelse fra trygderetten 01/00730. I denne kjennelsen uttaler retten at forarbeidene og retningslinjene til loven ikke ga særlig veiledning om hvilke utgifter som skulle dekkes. Trygderetten ga dermed ankende part medhold slik at den ankende part fikk dekket alle utgiftene til opphold ved folkehøyskolen i den saken. Klageinstansen vurderer det slik at denne kjennelsen ikke kan få avgjørende betydning, da den er gammel I tillegg er nå rundskrivet blitt endret, slik at det nå er helt klart at folketrygden ikke skal dekke ordinære bo og oppholdsutgifter. I tillegg fremgår det nå klart av retningslinjene hvordan egenandelen skal beregnes når vedkommende mottar uførepensjon. Videre kan vi vise til nyere avgjørelse fra trygderetten i 2008 som stadfester den beregningsmåten som er lagt til grunn i vår sak, 08/01589.

På denne bakgrunn mener vi at den ankende part har fått dekket de utgiftene hun skulle etter gjeldende lov og retningslinjer.

NAV Klageinstans Øst finner etter dette at det påankede vedtaket av 31. januar 2012 er i samsvar med gjeldende regelverk og praksis"

NAV Klageinstans har i brev av 8. mai 2013 kommentert merknadene fra den ankende part, og kan ikke se at merknadene medfører noen endring av utfallet av saken.

RETTENS BEMERKNINGER

I saken er det tilstått tilskott til skolegang ved folkehøyskole for skoleåret 2012/2013 med et beløp på kr 190 548. I saken skal det tas stilling til om det er grunnlag for å yte tilskott med et høyere beløp enn dette.

Lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10-6 første og andre ledd lyder:

”Når et medlem har fått sin funksjonsevne i dagliglivet vesentlig og varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, ytes det stønad etter § 10-7.

Stønaden ytes i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre medlemmets funksjonsevne i dagliglivet eller for at vedkommende skal kunne bli pleid i hjemmet.”

Folketrygdloven § 10-7 tredje ledd lyder:

”Til et medlem som fyller vilkårene i § 10-6, kan det også ytes tilskott til opplæringstiltak.”

Ap

F 15.04.1997 nr. 318, Forskrift om stønad til hjelpemidler mv. til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet og i dagliglivet og til ombygging av maskiner på arbeidsplassen, § 6 tredje ledd lyder:

”Det kan gis stønad til opphold ved folkehøgskole dersom oppholdet er nødvendig og hensiktsmessig som et ledd i medlemmets utvikling av personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål. Det kan gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger ordinære bo- og oppholdsutgifter ved skolen.”

Arbeids- og velferdsdirektoratet har gitt retningslinjer til bestemmelsene. Rundskrivet er ikke bindende for Trygderetten, men gir en veiledning på forståelsen av bestemmelsens innhold og hvordan denne praktiseres i Arbeids- og velferdsdirektoratet og underliggende organer. Av retningslinjene til folketrygdloven § 10-7 tredje ledd under pkt. 3 framgår det:

”Etter folketrygdloven § 10-7 tredje ledd, jf. forskriften § 6, kan det gis stønad til opphold ved folkehøgskole. Stønad kan gis dersom oppholdet er nødvendig og hensiktsmessig til utvikling av personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål. Med dagliglivets gjøremål menes de ferdigheter som kreves i hverdagslivet, som av- og påkledning, matlaging og ivaretagelse av personlig hygiene (ADL-trening). Se også rundskrivet til *folketrygdloven* § 10-6 for ytterligere beskrivelse av hva som omfattes av ”dagliglivets gjøremål”.

Det kan gis tilskudd til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger ordinære bo- og oppholdsutgifter ved skolen. NAV må få en spesifisert oversikt fra skolen over hvilke utgifter de mener skal dekkes av NAV. Av oversikten må det klart fremgå hvor stort beløp de ordinære bo- og oppholdsutgiftene utgjør, og hvor mye skolen har fått i støtte fra eks. stat og fylke.

NAV gir ikke tilskudd til utgifter som er dekket av ansvarsområdet i annen lovgivning, eksempelvis kommunens ansvar for pleie- og omsorg etter sosialtjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven.

Bruker skal selv betale de ordinære bo- og oppholdsutgiftene ved skolen. I henhold til fast og langvarig praksis kan det gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger de ordinære bo- og oppholdsutgiftene ved skolen. For trygdede som mottar uførepensjon vil utgiftene til opphold vanligvis kunne dekkes av eleven selv gjennom uførepensjon (dog slik at eleven får beholde 30 prosent av 1/12 G per måned til personlig bruk). Det vil derfor vanligvis ikke være nødvendig med tilskott fra folketrygden.”

Retten er kommet til et annet resultat enn ankemotparten, og vil bemerke:

Ap er ansett å fylle generelle vilkår for stønad til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet jf. folketrygdloven § 10-6. Det følger av § 10-7 tredje ledd at når en person fyller vilkårene i § 10-6, kan det også ytes tilskott til opplæringstiltak.

I forhold til gjeldende folketrygdlov er det gitt retningslinjer som regulerer tilståelse av stønad til skolegang ved folkehøgskole. Det er også fastsatt i retningslinjene at utgifter til hjemreise

Ap

ikke dekkes. Retten er ikke kjent med at tilskott til skolegang ved folkehøyskole er regulert ut over dette i retningslinjer til gjeldende lov.

Forskriftens § 6 gir hjemmel til å dekke opphold og opplæring, dersom det er nødvendig og hensiktsmessig. ”Det kan gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger ordinære bo- og oppholdsutgifter.” Formålet med bestemmelsen må være at den skal gi stønad til merkostnadene ved å gå på folkehøyskole. En må da gjøre fradrag for utgifter vedkommende uansett ville hatt. Slik retten forstår ankemotparten, vil det være ytelsen fra NAV, og størrelsen på denne, som bestemmer hva ”ordinære bo- og oppholdsutgifter ved skolen” er, noe som passer dårlig i forhold til formuleringen av forskrift og rundskriv.

Det kan ikke være meningen at utmålingen av tilskott utover de ordinære bo- og oppholdsutgiftene skal prøves opp mot egen inntekt for livsopphold. Dersom en skulle foreta en slik prøving, kan man ende opp med å betale høyere egenandel enn det som er de faktisk bo- og oppholdsutgifter. Slik retten forstår forskriften, skal prøvingen opp mot egen inntekt, kun skje i de tilfeller hvor søker risikerer å sitte igjen med mindre enn 30 prosent av sin inntekt til livsopphold.

Dersom lovgiver ønsket at stønadsmottakere som får skoleplass med internat, også skulle betale hele sin pensjon, minus en minstestønad for lommepenger, ville det vært naturlig å lovregulere dette slik det er gjort for andre stønadsområder i folketrygdloven, eksempelvis i § 3-28 om beregning av ytelser under opphold i helseinstitusjon og fengsel, og i folketrygdloven § 8-53 om sykepenger under opphold i helseinstitusjon o.l, tredje ledd. Når en slik lovregulering ikke er gjort for tilfeller som faller inn under forskriftens § 6, mener retten dette taler for at lovgiver ikke ønsket en slik ordning.

Retten har merket seg at ankemotparten har vist til Trygderettens kjennelse med ankenummer 08/01589 til støtte for sitt syn. Slik retten leser denne kjennelsen dreier den seg i hovedsak om spørsmålet om hjelpestønad skal tas med i beregningen eller ikke. NAV fikk her ikke medhold i at hjelpestønad også skulle gå med til å dekke den ankende parts opphold på folkehøyskole. Retten har uttalt seg om tolkningen av ”bo- og oppholdsutgifter” i rundskrivet, men tolkningen har skjedd ut i fra spørsmålet om hjelpestønaden skulle kunne gå med til å dekke den ankende parts opphold på folkehøyskolen eller ikke. Retten viser til at rundskrivet nå er endret innledningsvis. Det het tidligere:

”Under opphold i folkehøgskole kan det gis tilskott til nødvendige utgifter til de ordinære bo- og oppholdsutgifter ved skolen...”

Det heter nå:

”Bruker skal selv betale de ordinære bo- og oppholdsutgiftene ved skolen. I henhold til fast og langvarig praksis kan det gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger de ordinære bo- og oppholdsutgiftene ved skolen.”

Rundskrivet er nå klarere på at tilskottet knytter seg til utgifter som overstiger ordinære bo- og oppholdsutgifter. Dette kan også ha gitt seg utslag i en praksisendring i det en klassekamerat av den ankende part kun har fått fratrukket for 59 000 kr, som er de eksplisitte bo- og oppholdsutgiftene ved skolen. Resten fikk vedkommende dekket av NAV. Det vises til

Ap

at det er NAV Forvaltning Oslo som har fattet vedtak i begge sakene, noe som i det minste indikerer at det ikke foreligger en fast og langvarig praksis på området.

Til dette kommer også at det står i rundskrivet at NAV skal få en spesifisert oversikt fra skolen over hvilke utgifter som skal dekkes av NAV. Denne oversikten må klargjøre hvor stort beløp de ordinære bo- og oppholdsutgiftene utgjør. Denne oversikten vil miste sin verdi dersom ankemotpartens syn legges til grunn.

Anken har etter dette ført fram. Det påankede vedtaket omgjøres slik at det i beregningen av stønad fra NAV kun skal gjøres fradrag for kr 59 000, som er de faktiske bo- og oppholdsutgiftene ved skolen.

Saksomkostninger

Ap har lagt ned påstand om at saksomkostninger tilkjennes.

Hvis kjennelsen er til gunst for den ankende part, skal retten etter trygderettsloven § 25 første ledd pålegge ankemotparten helt eller delvis å erstatte de nødvendige utgifter som saken har medført for den ankende part (saksomkostninger).

Avgjørelsen er til gunst for Ap. Retten finner det rimelig at hun fikk juridisk bistand i saken. Ankemotparten pålegges derfor å dekke nødvendige utgifter til slik bistand.

Advokat Birgitte Tvedt har levert omkostningsoppgave på kr 28 875 inkl. mva. Kravet godtas.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

1. Vedtak truffet av NAV Klageinstans den 31. januar 2013 omgjøres slik at det i beregningen av stønad fra NAV kun skal gjøres fradrag for kr 59 000, som er de faktiske bo- og oppholdsutgiftene ved skolen.
2. NAV Klageinstans pålegges å betale saksomkostninger med kr 28 875 - tjuåttetusenåttehundreogsyttifem.

Åsa Astrup Bustad
(sign.)

Liv Dalen
(sign.)

Bjørn Arvid Lervik
(sign.)

Bekreftes for
rettens administrator

Mette Thorstensen
etter fullmakt